

lisans 18-soz-p01-baslik-ve-birinci-nokta-nefs-i-emmareye-tedib-ve-sukur-dersi - Set 1

1-) İlk bölümde nefse yöneltilen temel uyarı hangi kötü eğilimler üzerinedir? (14 kelime)

Kendini beğenme, övölme

2-) Meyve örneği üzerinden, “vesile” ile “asıl kaynak” arasındaki fark nasıl vurgulanmaktadır? (10 kelime)

Vesilenin ortaya

3-) Meyve veren unsurlar üzerinden yapılan örnek, “emek var ama sahiplik yok” düşüncesini nasıl destekler? (14 kelime)

Ortada bir görünür

4-) Nefis ile tabiat arasında hangi ortak yön kurulmaktadır? (17 kelime)

İkisinin de iyiliğin gerçek

5-) Nefsin kemalinin hodbinlikte değil hudâbinlikte olması ne demektir? (10 kelime)

Olgunluğun kendini

6-) Metne göre onların tek etkisi nedir? (11 kelime)

Mutlak hayırdan

7-) İnsanlar arasında seçilmiş gibi görünmek, metne göre neden gerçek bir üstünlük sayılmaz? (19 kelime)

Çünkü bu önce verilmiş

8-) “Mazhar” ile “memer” arasındaki fark neden önemlidir? (14 kelime)

Çünkü kişi nimeti

9-) Pasajda öne çıkan iki temel ahlâkî erdem hangileridir? (3 kelime)

lisans 18-soz-p01-baslik-ve-birinci-nokta-nefs-i-emmareye-tedib-ve-sukur-dersi - Set 2

1-) Bu parçada nefse karşı neden sert bir hitap kullanılmaktadır? (14 kelime)

Nefsi terbiye etmek,

2-) Çekirdek ve çubuk benzetmesi, insanın başarı karşısındaki tutumunu nasıl sorgular? (13 kelime)
Sonucun görünmesine sebep

3-) İnsan kendine verilen nimetler sebebiyle neden doğrudan övünemez? (14 kelime)
Çünkü bu nimetlerin

4-) Parçada geçen “şükür, tevazu, hacalet” üçlüsü hangi ahlâkî çizgiyi anlatır? (10 kelime)
Kulun kendi

5-) İyiliği “güzel şekilde kabul edememek” neden kötülüğe sebep sayılmıştır? (12 kelime)
Çünkü bozuk kabul,

6-) Nefis ile tabiatın “münfail” sayılması neyi reddeder? (9 kelime)
Yaratma gücünün

7-) Metne göre nefisperest ve tabiatperest kimse neden “ahmak” ve “zalim” sayılmaktadır? (14 kelime)
Çünkü kendi sınırlı

8-) Halk içinde öne çıkmanın, meziyet yerine ihtiyaçla ilişkilendirilmesi neyi öğretir? (14 kelime)
Dışarıdan üstünlük gibi

9-) İnsanlar arasında öne çıkarılmanın gerçek sebebi metinde nasıl yorumlanır? (13 kelime)
Daha çok yoksunluk,

lisans 18-soz-p01-baslik-ve-birinci-nokta-nefs-i-emmareye-tedib-ve-sukur-dersi - Set 3

1-) Metinde nefse karşı yapılan konuşmanın amacı övmek mi, düzeltmek mi? (4 kelime)

Düzeltilmek

2-) Parçada eleştirilen “medhe düşkünlük” hangi manevî riski doğurur? (9 kelime)

Kişiyi nimetin

3-) Nefsin övünmesi, nimetler üzerinde nasıl bir olumsuz etki yapar? (11 kelime)

Nimetlerin değerini

4-) Hacalet ve nedamet kavramları burada hangi iç dünyaya işaret eder? (15 kelime)

Kişinin kusurunu fark

5-) Nefis neden tabiata benzetilmektedir? (14 kelime)

Çünkü ikisi de

6-) “Güzele mazhar olan güzelleşir” düşüncesine hangi cevap verilmektedir? (20 kelime)

Sadece bir nimetin geçtiği yer

7-) Metinde “perde” olma görevinin tersine çevrilmesi hangi sapmayı doğurur? (10 kelime)

Kişi kendi

8-) Seçilmiş olma duygusunun imtihan yönü nedir? (16 kelime)

Kişi bunu meziyet sanıp

9-) Nefsin gerçek kemali hangi yönde gösterilmektedir? (10 kelime)

Kendi merkezli

lisans 18-soz-p01-baslik-ve-birinci-nokta-nefs-i-emmareye-tedib-ve-sukur-dersi - Set 4

1-) Bu bölümde nefse hangi karakter kusurları yüklenmektedir? (14 kelime)

Kendini öne çıkarma,

2-) Çekirdek ve asma dalı benzetmesinin mantığı nedir? (9 kelime)

Sonucu taşıyan

3-) Nefsin “daima kınanmaya layık” görülmesinin sebebi nedir? (13 kelime)

Çünkü kendine düşmeyen

4-) Parçaya göre nefsin ve tabiatın asli görevi üretmek değil, hangi iki işleve sahip olmaktır? (8 kelime)

İyiliği almak

5-) Nefsin gerçek olgunluğu neden kendine dönük değil, Allah’a dönük olarak tanımlanmaktadır? (13 kelime)

Çünkü kulun hakikî

6-) Görünürdeki kusurların nefis ve tabiata verilmesinin hikmeti nedir? (7 kelime)

Allah’ın

7-) “Mazhar oldum, demek güzelleştim” savunması neden kabul edilmez? (11 kelime)

Çünkü nimetin

8-) “Ben güzel olana ulaştım, öyleyse ben de güzelim” tarzı düşünce hangi ölçüyle geçersiz sayılır? (16 kelime)

Kişi o güzelliği özünde

9-) Bütün pasaj bir cümleyle nasıl özetlenebilir? (15 kelime)

İnsan, nimetler üzerinden

lisans 18-soz-p01-baslik-ve-birinci-nokta-nefs-i-emmareye-tedib-ve-sukur-dersi - Set 5

1-) İlk kısmın genel tonu nasıldır? (8 kelime)

Sert ama

2-) Metne göre insanın kendisine verilen nimetler karşısındaki doğru tavrı nedir? (14 kelime)

Övünmek yerine şükretmek,

3-) İnsana uygun görülen şöhret değil de tevazu olmasının sebebi nedir? (11 kelime)

Çünkü kulun

4-) Metinde nefse uygun görülen “istiğfar” neyi ifade eder? (9 kelime)

Kişinin kusurunu

5-) Nefsin yaratılış görevine aykırı davranması nasıl açıklanıyor? (13 kelime)

Kendi yetersizliğiyle iyiliği

6-) Şerre sebep olmaları hangi mekanizma ile açıklanır? (8 kelime)

Gelen hayrı

7-) Yaratılış görevine ters düşen nefis hangi büyük yanılsa sapar? (11 kelime)

Kendi kusurlu

8-) Metinde nefse layık görülen “medih” yerine hangi iki hal öne çıkarılmaktadır? (5 kelime)

İstiğfar

9-) Bu bölümdeki eğitim yöntemi daha çok bilgi vermek mi, vicdanı uyandırmak mı şeklindedir? (9 kelime)

Vicdanı uyandırmak

lisans 18-soz-p01-baslik-ve-birinci-nokta-nefs-i-emmareye-tedib-ve-sukur-dersi - Set 6

1-) Metinde nefse yönelik hitapta hangi benlik hastalıkları teşhis edilmektedir? (14 kelime)

Övünme arzusu, ün

2-) Metne göre insanın cüz'î tercih sahibi olması, sorumluluğunu nasıl artırır? (14 kelime)

Bu tercih sebebiyle

3-) Nefsin sahip olduğu irade payı, onun lehine mi aleyhine mi delil olur? (9 kelime)

Aleyhine delil

4-) Metin, insana hangi üç ahlâkî yönelişi tavsiye etmektedir? (6 kelime)

Şükür,

5-) Hayrın kabul edilip şerrin mercii olma ifadesi nasıl anlaşılmalıdır? (14 kelime)

İyilik doğrudan onlardan

6-) Kişinin kendi aczini unutarak Hâlıkıyla ortaklık vehmine kapılması nasıl bir zihnî bozulmadır? (9 kelime)

Kul ile

7-) Görünür kusurların bu ikisine verilmesi neden önemlidir? (9 kelime)

Çünkü böylece

8-) Bu bölümden çıkarılacak en önemli kişisel ders nedir? (10 kelime)

İnsan, nimetleri

9-) Parçanın sonuna kadar izlenen düşünce çizgisi hangi kulluk anlayışını kurar? (14 kelime)

Benliği küçültüp nimeti

CEVAP ANAHTARI

lisans 18-soz-p01-baslik-ve-birinci-nokta-nefs-i-emmareye-tedib-ve-sukur-dersi - Set 1 - CEVAPLAR

1-) İlk bölümde nefse yöneltilen temel uyarı hangi kötü eğilimler üzerinedir?

Kendini beğenme, övölme isteği, gösteriş merakı ve sahip olduğu nimetleri kendinden bilme eğilimi üzerinedir.

2-) Meyve örneği üzerinden, “vesile” ile “asıl kaynak” arasındaki fark nasıl vurgulanmaktadır?

Vesilenin ortaya çıkan nimetin sahibi olmadığı, sadece aracılık ettiği vurgulanmaktadır.

3-) Meyve veren unsurlar üzerinden yapılan örnek, “emek var ama sahiplik yok” düşüncesini nasıl destekler?

Ortada bir görünür vasıta bulunsa da asıl neticeyi doğuran kudretin ona ait olmadığını gösterir.

4-) Nefis ile tabiat arasında hangi ortak yön kurulmaktadır?

İkisinin de iyiliğin gerçek faili olmadığı, fakat kötülüğe sebep olan bir kabul ve perde konumunda bulunduğu söylenmektedir.

5-) Nefsin kemalinin hodbinlikte değil hudâbinlikte olması ne demektir?

Olgunluğun kendini merkeze koymakta değil, Allah’ı esas almakta olduğu demektir.

6-) Metne göre onların tek etkisi nedir?

Mutlak hayırdan gelen iyiliği gerektiği gibi karşılamadıkları için kötülüğe yol açmalarıdır.

7-) İnsanlar arasında seçilmiş gibi görünmek, metne göre neden gerçek bir üstünlük sayılmaz?

Çünkü bu önce verilmiş olma hali, çoğu zaman daha çok ihtiyaç sahibi ve daha çok acz içinde olmanın sonucudur.

8-) “Mazhar” ile “memer” arasındaki fark neden önemlidir?

Çünkü kişi nimeti gerçekten yansıtmayabilir; yalnızca ondan geçen bir kanal olması, ona hak kazandırmaz.

9-) Pasajda öne çıkan iki temel ahlâkî erdem hangileridir?

Şükür ve tevazu.

lisans 18-soz-p01-baslik-ve-birinci-nokta-nefs-i-emmareye-tedib-ve-sukur-dersi - Set 2 - CEVAPLAR

- 1-) Bu parçada nefse karşı neden sert bir hitap kullanılmaktadır?
Nefsi terbiye etmek, gururunu kırmak ve ona haddini bildirmek için sert bir üslup kullanılmaktadır.
- 2-) Çekirdek ve çubuk benzetmesi, insanın başarı karşısındaki tutumunu nasıl sorgular?
Sonucun görünmesine sebep olan aracının, ortaya çıkan güzelliği kendine mal edip edemeyeceğini sorgular.
- 3-) İnsan kendine verilen nimetler sebebiyle neden doğrudan övünemez?
Çünkü bu nimetlerin asıl vericisi kendisi değildir ve kendisi sadece sınırlı bir aracı konumundadır.
- 4-) Parçada geçen “şükür, tevazu, hacalet” üçlüsü hangi ahlâkî çizgiyi anlatır?
Kulun kendi aczini bilip nimet karşısında alçalarak Rabbine yönelmesini anlatır.
- 5-) İyiliği “güzel şekilde kabul edememek” neden kötülüğe sebep sayılmıştır?
Çünkü bozuk kabul, ilahî lütfun insandaki yansımaları çarpıtır ve olumsuz sonuç doğurur.
- 6-) Nefis ile tabiatın “münfail” sayılması neyi reddeder?
Yaratma gücünün ve gerçek etkinliğin onlarda bulunduğu düşüncesini reddeder.
- 7-) Metne göre nefisperest ve tabiatperest kimse neden “ahmak” ve “zalim” sayılmaktadır?
Çünkü kendi sınırlı ve kusurlu konumunu görmeyip yaratıcıya ait olanı kendine veya tabiata verir.
- 8-) Halk içinde öne çıkmanın, meziyet yerine ihtiyaçla ilişkilendirilmesi neyi öğretir?
Dışarıdan üstünlük gibi görünen şeyin bazen daha çok eksiklik ve muhtaçlık sebebiyle verildiğini öğretir.
- 9-) İnsanlar arasında öne çıkarılmanın gerçek sebebi metinde nasıl yorumlanır?
Daha çok yoksunluk, ihtiyaç ve acı taşıyana önce verilmiş bir yardım olarak yorumlanır.

lisans 18-soz-p01-baslik-ve-birinci-nokta-nefs-i-emmareye-tedib-ve-sukur-dersi - Set 3 - CEVAPLAR

1-) Metinde nefse karşı yapılan konuşmanın amacı övmek mi, düzeltmek mi?

Düzeltilmek ve terbiye etmektir.

2-) Parçada eleştirilen “medhe düşkünlük” hangi manevî riski doğurur?

Kişiye nimetin gerçek sahibini unutturarak gurur ve sahiplenmeye sürükler.

3-) Nefsin övünmesi, nimetler üzerinde nasıl bir olumsuz etki yapar?

Nimetlerin değerini düşürür, onların faydasını zedeler ve nankörlükle manevî bereketini bozar.

4-) Hacalet ve nedamet kavramları burada hangi iç dünyaya işaret eder?

Kişinin kusurunu fark eden, nefesine güvenmeyen ve içten bir muhasebe yapan ruh haline işaret eder.

5-) Nefis neden tabiata benzetilmektedir?

Çünkü ikisi de iyiliğin asli faili olmayıp yanlış nispetlerin toplandığı bir zemin gibi sunulmaktadır.

6-) “Güzele mazhar olan güzelleşir” düşüncesine hangi cevap verilmektedir?

Sadece bir nimetin geçtiği yer olmak, o nimetin sahibine dönüşmek anlamına gelmez; kişi onu gerçekten yansıtmazsa sadece bir geçit olur.

7-) Metinde “perde” olma görevinin tersine çevrilmesi hangi sapmayı doğurur?

Kişi kendi kusurlu konumunu unutup ilahî fiillere ortaklık vehmine düşer.

8-) Seçilmiş olma duygusunun imtihan yönü nedir?

Kişi bunu meziyet sanıp büyüklük iddiasına kapılabilir; oysa bu çoğu zaman daha çok ihtiyaç taşıdığını gösterir.

9-) Nefsin gerçek kemali hangi yönde gösterilmektedir?

Kendi merkezli olmada değil, Allah’ı merkeze alan bir bakışta gösterilmektedir.

lisans 18-soz-p01-baslik-ve-birinci-nokta-nefs-i-emmareye-tedib-ve-sukur-dersi - Set 4 - CEVAPLAR

1-) Bu bölümde nefse hangi karakter kusurları yüklenmektedir?

Kendini öne çıkarma, övgü arama, gurur, benmerkezcilik ve hak etmediği şeyi sahiplenme kusurları yüklenmektedir.

2-) Çekirdek ve asma dalı benzetmesinin mantığı nedir?

Sonucu taşıyan şeyin, sonucu yaratan şey olmadığına dikkat çekmektir.

3-) Nefsin “daima kınanmaya layık” görülmesinin sebebi nedir?

Çünkü kendine düşmeyen payı alır, nimeti sahiplenir ve verilen iyilikleri yanlış tavırlarla zedeler.

4-) Parçaya göre nefsin ve tabiatın asli görevi üretmek değil, hangi iki işleve sahip olmaktır?

İyiliği almak ve kötülüğün dayandığı yer haline gelmektir.

5-) Nefsin gerçek olgunluğu neden kendine dönük değil, Allah’a dönük olarak tanımlanmaktadır?

Çünkü kulun hakikî değeri kendi benliğini büyütmekten değil, Rabbini tanıyıp ona yönelmekten doğar.

6-) Görünürdeki kusurların nefis ve tabiata verilmesinin hikmeti nedir?

Allah’ın zatını eksikliklerden tenzih etmeye yardımcı olmasıdır.

7-) “Mazhar oldum, demek güzelleştim” savunması neden kabul edilmez?

Çünkü nimetin görünmesi, onu taşıyanın içten dönüşüp değer kazanması anlamına gelmez.

8-) “Ben güzel olana ulaştım, öyleyse ben de güzelim” tarzı düşünce hangi ölçüyle geçersiz sayılır?

Kişi o güzelliği özünde temsil etmiyorsa sadece geçtiği bir yol sayılır; bu yüzden o hüküm geçersizdir.

9-) Bütün pasaj bir cümleyle nasıl özetlenebilir?

İnsan, nimetler üzerinden büyüklük iddia etmemeli; onları veren Rabbe yönelip şükür ve tevazu içinde yaşmalıdır.

lisans 18-soz-p01-baslik-ve-birinci-nokta-nefs-i-emmareye-tedib-ve-sukur-dersi - Set 5 - CEVAPLAR

1-) İlk kısmın genel tonu nasıldır?

Sert ama ıslah edici bir nefis muhasebesi tonundadır.

2-) Metne göre insanın kendisine verilen nimetler karşısındaki doğru tavrı nedir?

Övünmek yerine şükretmek, kibir yerine alçak gönüllü olmak ve kusurunu fark edip bağışlanma dilemektir.

3-) İnsana uygun görülen şöhret değil de tevazu olmasının sebebi nedir?

Çünkü kulun konumu sahiplik değil kulluktur; bu da alçak gönüllülüğü gerektirir.

4-) Metinde nefse uygun görülen “istiğfar” neyi ifade eder?

Kişinin kusurunu kabul edip Allah’tan af istemesini ifade eder.

5-) Nefsin yaratılış görevine aykırı davranması nasıl açıklanıyor?

Kendi yetersizliğiyle iyiliği bozduğu halde, bunu yaparken ilahî fiillere ortakmış gibi davranmasıyla açıklanıyor.

6-) Şerre sebep olmaları hangi mekanizma ile açıklanır?

Gelen hayrı uygun biçimde kabul etmeyip bozarak açıklanır.

7-) Yaratılış görevine ters düşen nefis hangi büyük yanılaşa sapar?

Kendi kusurlu payına rağmen yaratıcıyla ortaklık iddiasını andıran bir tavra sapar.

8-) Metinde nefse layık görülen “medih” yerine hangi iki hal öne çıkarılmaktadır?

İstiğfar ve pişmanlık öne çıkarılmaktadır.

9-) Bu bölümdeki eğitim yöntemi daha çok bilgi vermek mi, vicdanı uyandırmak mı şeklindedir?

Vicdanı uyandırmak ve kişiyi iç hesaplaşmaya sevk etmek şeklindedir.

lisans 18-soz-p01-baslik-ve-birinci-nokta-nefs-i-emmareye-tedib-ve-sukur-dersi - Set 6 - CEVAPLAR

- 1-) Metinde nefse yönelik hitapta hangi benlik hastalıkları teşhis edilmektedir?
Övünme arzusu, ün kazanma isteği, övgü bekleme ve kendini merkezde görme hastalıkları teşhis edilmektedir.
- 2-) Metne göre insanın cüz'î tercih sahibi olması, sorumluluğunu nasıl artırır?
Bu tercih sebebiyle nimeti doğru kullanmadığında zarar vermiş, kıymeti azaltmış ve nankörlüğe düşmüş olur.
- 3-) Nefsin sahip olduğu irade payı, onun lehine mi aleyhine mi delil olur?
Aleyhine delil olur; çünkü yanlış kullanımı sebebiyle sorumluluğunu artırır.
- 4-) Metin, insana hangi üç ahlâkî yönelişi tavsiye etmektedir?
Şükür, tevazu ve istiğfarı tavsiye etmektedir.
- 5-) Hayrın kabul edilip şerrin mercii olma ifadesi nasıl anlaşılmalıdır?
İyilik doğrudan onlardan çıkmaz; fakat yanlış kabul veya eksik yansıtma sebebiyle kötülüğe zemin hazırlayabilirler.
- 6-) Kişinin kendi aczini unutarak Hâlıkıyla ortaklık vehmine kapılması nasıl bir zihnî bozulmadır?
Kul ile yaratıcı arasındaki sınırı silen ağır bir aldanıştır.
- 7-) Görünür kusurların bu ikisine verilmesi neden önemlidir?
Çünkü böylece ilahî zat kusur ve eksiklikten uzak tutulur.
- 8-) Bu bölümden çıkarılacak en önemli kişisel ders nedir?
İnsan, nimetleri sahiplenmek yerine emanet bilmeli ve kendini arındırmaya çalışmalıdır.
- 9-) Parçanın sonuna kadar izlenen düşünce çizgisi hangi kulluk anlayışını kurar?
Benliği küçültüp nimeti Allah'a nispet eden, şükür ve mahviyet temelli bir kulluk anlayışını kurar.